

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XVII. Cùm adeò.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Cùm adeò.

PARAPHRASIS.

Petrus Clericus in Ecclesia Modicensi sufficientem sibi præbendam consecutus, postea impetrauit à Papa literas, quibus eidem Canoniarum in Ecclesia de Gronzola conferri iubebat. Eo intellecto, Archiepiscopus Mediolanensis scripsit ad Innocentium III. mirari se tale rescriptum à Sede Apostolica emanasse, &c. Respondet Papa, mirari eum non debuisset, cum ex literarum tenore apparere potuerit, eas per subreptionem obtentas fuisse, quandoquidem de præbenda Petri, & quòd Canonicus esset Modicensis, nulla in ijs mentio facta fuit, imò nec quòd Clericus esset, insuper in literis Papalibus conditio adiecta erat, si ad ecclesiasticum Ecclesiæ Gronzalensis beneficium dignus existeret.

SUMMARIUM.

1. *Habenti beneficium congrue sustentationi, pro qualitate persona sufficienti, non debet aliud conferri.*
2. *Omissio in rescripto alicuius, quod iuxta stylum & formam Curia Romana est necessario exprimendum, reddit illud obreptitium, & quidem ipso iure irritum.*
3. *In rescripto ad beneficium conferendum addi solet, vel subintelligitur conditio, si nullum canonicum impedimentum ei obset.*

NOTANDVM I. Habenti beneficium ecclesiasticum, quod ad decentem sustentationem, spectatà qualitate personæ, sufficienti sit, non debet aliud conferri. Ita sumitur ex hoc c. iun. Gl. ver. sufficientem, & ex c. postulasti 27. hoc tit. Ratio est: Quia ex abundantia reddituum ecclesiasticorum sequitur clericorum luxus, vanitas, & ecclesi-

astica disciplina relaxatio; item Ministrorum paucitas, & clericorum aliorum inopia; consequenter cultus diuini diminutio. Et adeò quidem in Ecclesia Christi vsitatum erat, vt habenti beneficium sufficiens aliud non conferretur, vt Archiepiscopus Mediolanensis miratus hinc fuerit, tale à Sede Apostolica mandatum emanasse: Neque verò Pontifex Innocent. III. admirationem reijcit; sed ait, ex literarum tenore colligi potuisse, eas obreptitias & irritas fuisse. Adde Trident. Concil. sess. 24. cap. 17. de reform. *Cùm ecclesiasticus ordo peruerteretur, quando unus plurimum occupat officia clericorum, sacre sacris canonibus cautum fuit, neminem debere in duabus ecclesiis conscribi. Verum quoniam multi improba cupiditatis affectu, se ipsos, NON DEVM decipientes, ea que bene constituta sunt, varijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere nõ crubescunt, sancta Synodus debitam regendis ecclesiis disciplinam restituere cupiens, presenti decreto (quod in quibuscunque personis, quocunque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari) statuit, vt in posterum unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem, si ad vitam eius, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficienti, dummodo vtrumque personale residentiam non requirat, eidem conferri.*

NOTANDVM II. Rescripta ex Curia Romana promanantia diligenter inspici, & considerari debent; vtrum stylus seu forma scribendi obseruata fuerit; vtrum aliquid tacitum, seu omissum, quod necessario erat exprimendum; Exinde enim apparebit nonnunquam obreptitia esse; & quidem ipso iure irrita, nec executioni mandanda, si sint rescripta gratiæ, aut beneficalia, vel dispensationes, vti dixi in c. 2. hoc tit. & habetur in c. constitutus 19. eod. & tradit hinc Baldus n. 9. Fuerunt autem in his literis duo omissa, quæ necessario, secundum Curie stylum, exprimenda erant: I. Quòd impetrans aliud & quidem sufficienti beneficium haberet: Id cum in Pontificis literis non contineretur, conse-

consequens est, neque in supplicatione positum fuisse, adeoque obreptitiè literas impetratas, tacito videlicet eo, quod si sciuiisset Pontifex, petitioni non annuisset, sed nec rationabiliter annuere potuisset. II. Quòd impetrans rescripti clericus esset: nam & id in beneficialibus rescriptis, secundùm Rom. Curia consuetudinem, exprimi debet, vti ex textu colligitur, & docet Anton. n. 9. Abb. n. 2. Propterea quòd laicus ecclesiastici beneficii capax non sit, c. 2. de institut. Nam beneficium est ius quoddam spirituale, quod in laicum non cadit. Videri potest Azor tom. 2. lib. 6. c. 2. q. 5.

3 NOTANDVM III. In rescripto ad beneficium conferendum, addi solet, vel, etsi non addatur, intelligi debet, conditio, si persona, pro qua scribitur, ad beneficium illud idonea, ac digna sit, siue, si nullum canonicum ei obstat impedimentum, vt videre est in c. veniens 13. de renunc. ybi id notat Ioan. Andreas num. 1. & videri potest Nauarr. in c. si quando except. 11. n. 1. hoc tit.

CAPITVLVM XVIII.

Causam.

PARAPHRASIS.

1 Pro intellectu huius c. ante omnia sciendum est, quòd lib. 2. de oretal. extet tit. 6. Vt lite non contestata, & c. non procedatur ad restitutum receptionem, vel sententiam definitiuam. Id verò intelligi debet iure ordinario, & exceptis casibus extraordinariis, qui afferuntur in c. vlt. §. porro, eod. tit. Quare si Iudex, controuersia ad ipsum delata, in citatione peremptoria dicat, seu comineretur, se, nondum lite contestata, contra reum absentem etiam processurum esse ad testes recipiendos, & sententiam definitiuam proferendam, aut si Iudici delegato ea procedendi potestas committatur, tum consuetum & necessarium est, vt clausula adiungatur, quantum de iure poterimus, sicuti videre licet in c. tum ex literis 5. de in integr. restit. c. cum dilecti 5. de dolo & contumacia. Est enim ea clausula

limitans, siue restringens ad casus, in quibus ita procedere de iure concessum est.

SUMMARIVM.

1. Lite non contestata, non potest procedi ad restitutum receptionem, vel sententiam definitiuam iure ordinario, & exceptis casibus extraordinariis.
2. Rescriptum iniustitiae debet intelligi secundum ius commune, ita vt nihil ei contrarium decernat.
3. Secus est de privilegio Principis proprie dicto, & statuto particulari.
4. Si concepto falso rescripto, aut legis intellectum Iudex processum iudicarium instituit, rescindi debet, aut irritus declarari, in quantum in eo erratum est.

2 NOTANDVM I. Rescriptum iustitiae ita interpretari conuenit, vt iuri communi congruum sit, seu nihil communi iuri contrarium decernat, tametsi necesse sit à proprietate verborum recedere, vel adiectam clausulam transponere, vti hic docet Gl. in notandis, & ver. precedat. Anton. n. 5. Abb. n. 1. Decius n. 1. Gaill. lib. 1. obs. 33. n. 6. & sumitur ex hoc c. Tametsi enim, vti Anton. hic animaduertit n. 6. clausula in medio posita non solet ad omnia, siue vtrumque extremum referri, tamen in casu huius rescripti respondit Innoc. III. Papa, ad vtrumque referendum esse, videlicet ad probationes recipiendas, & ad definitiuam sententiam procedendum esse, quantum de iure concessum est: quandoquidem ita communi iure decretum est, à quo Princeps in rescriptis iustitiae nequaquam recedere solet. Adde, si in eiusmodi casu ordo aut constructio verborum aliter defendi non possit, praesumendum, à scriptore transpositionem, aliamue mutationem factam esse, qui error veritati obesse non debet, l. errore 7. & l. ambiguitates 24. C. de testam. & satis colligitur ex textu huius c. iun. Gl. ver. fuerat inferenda.

3 Cæterùm alia ratio est de Principis privilegio proprie dicto: Ad eius enim rationem pertinet, vt sit alicuius rei contra ius commune ex Principis beneuolentia concessio,

N sicut